

Pojusta tuli sosped-koira

“Sosiaalipedagogisesti ohjattu koiratoiminta on koiraohjaajan ja koiran yhteistointia. Toiminta perustuu ohjaajan ennakkosuunnitelmaan, esim. erilaisten sosiaalisten tilanteiden interventioihin tai minätaitojen vahvistamiseen. Toiminnassa koira rentouttaa tunnelmaa läsnäolollaan ja osallistuu ryhmän jäsenenä toimintaan/harjoiteltavaan taitoon. Ohjaaja huolehtii koiran hyvinvoinnista: lepo, tauot, tila, ulkoilut. Opetushallitus on hyväksynyt koira-avusteisen toiminnan osana kasvatus- ja kuntoutustyötä kouluissa.”

Cockerspanieli-ystävämme taipuvat moneen harrastukseen ja tehtävään. Haastattelimme tätä juttu varten espoolaista erityisopettajaa Auli Haapsalaa hänen tehtävistään sosiaalipedagogisen koiratoiminnan ohjaajana, työparinaan cockerspanieli Poju.

Jos vanhoista kuvista ei pystytä antamaan lausuntoa, tarvitaan uudet kuvat, joista Kennelliitto perii lausuntomaksun.

Miten keksit kouluttautua sosped-koiraohjaajaksi?

“Olen kokeillut Pojun kanssa muutamia lajeja, kuten koiratanssia, mutta mikään ei tuntunut oikealta. Yritin keksiä meille yhteistä tekemistä, esimerkiksi etsintäkoiratoimintaa, sitten tyttäreni ehdotti koulukoira-toimintaa, mikä olisi hyvä yhdistää ammattiini erityisluokanopettajana. Poju oli ollut minulla jo pienenä mukana koulussa tutustumassa, niin tiesin Pojun viihtyvän. Etsin internetistä vaihtoehtoja ja löysin Suomen Hoivakoiran järjestämän koulutuksen sosiaalipedagogiseksi koiraohjaajaksi. Hain ja pääsimme aloittamaan keväällä 2023.”

Kerro koulutuksesta

“Koulutus kesti alle vuoden. Meitä opiskelijoita oli ympäri Suomen ja tapasimme kahdeksan viikonloppua lähikäynnillä Hyvinkäällä. Olin olettanut, että keskittyisimme kouluttamaan koiriamme, mutta tärkeintähän oli kouluttaa meitä ihmisiä. Koulutus sisälsi paljon tunnetaitojen opettelua, mitä ei voikaan olla liikaa. Harjoittelimme herkistymistä, lukemaan sekä ihmistä että koira. Ymmärsin, että minun tulisi oppia lukemaan koiran reaktiota, sillä koira on lukenut minua ennenkuin minä olen lukenut koira.”

Motokseni tulikin:

**“Koirat puhuvat, mutta vain heille, jotka osaa-
vat kuunnella.”** -Orhan Pamuk

Koulutus sisälsi laaja-alaisesti erilaisia metodeja omaan henkilökohtaiseen hyvinvointiin sekä koiran hyvinvoinnin parantamiseen ja koiran ymmärtämiseen. Opiskelun pääaine on sosiaalipedagogiikka, mikä olikin aikaisemmasta opiskelusta tuttua, mutta kiinnostavia olivat karvaterapiaan, koirahierontaan ja koirien signaaleihin perehtyneet teokset. Mitä enemmän opin koirista, niiden elekielestä ja tunteista, sitä enemmän sain ideoita opetukseen. Valmistinkin Pojun ilmeistä ja elekielestä kirjaseen.”

Mitä sosiaalipedagoginen koiratoiminta pitää sisällään?

“Sosiaalipedagogiikka on koira-avusteista toimintaa, jossa ohjaaja ja koira toimivat työparina yhdessä koirakkona. Sosiaalipedagoginen toiminta on tavoitteellista (vrt. kaverikoira toiminta). Sosiaalipedagogiikan arvoihin kuuluu arvostava ihmiskäsitys eli niiden ihmisten arvostava kohtaaminen ja kohtelu, joiden kanssa työskennellään. Lasten osallistuminen on vapaaehtoista ja luvanvaraista alle 18-vuotiaille. Ohjaajana minua sitoo vaitiolovelvollisuus ja minulla on voimassa oleva rikosrekisteriote. Koirani on vastuuvakuutettu ja toimintamme perustuu yhteisten pelisääntöjen mukaisesti”, kertoo Auli.

Mitkä koirat soveltuvat sosped-työhön?

“Kurssille osallistuvat koirat edustivat monia eri rotuja, eri kokoja ja eri ikäisiä. Kaikki koirat hyväksytään kurssille ja kurssin lopussa oli testi, jossa katsottiin koiran käyttäytymistä yllättävässä tilanteessa, erilaisia kohtaamisia ynnä muuta. Tästä ei muodostunut Pojulle ongelmaa.”

Harjoittelujakso

“Harjoittelujakso aloitettiin ja siihen osallistui kolme 10-vuotiasta kolmasluokkalaista. Teemoina ovat negatiivisten tunteiden hallinta, lukemisen

harjoittelu ja yhdellä oppilaalla puuttuva lukemisen motivaatio.”

“Työharjoittelussa Pojulla on työhön liittyvä huivi ja kaulapanta kaulalla. Oppilaiden yksilölliset lähtökohdat, persoonallisuus, mutta myös kulttuurierot, uskonto ja kokemus koirista voi vaihdella valtavasti. Väilyönti puuttuu Perheille on läheteetty toimintalomake jossa on tietoa tavoitteista, käyttäytymissäännöistä ja mainitaan lairvaatimukset rikosrekisterin tarkastamisesta ja vaitiolovelvollisuudesta, sekä lupa valokuvissa esiintymiseen. Tavoitteet ja säännöt kerrottiin Pojun sanoin huumorilla hyödettyinä: Opettaisitko minua odottamaan vuoroa, näyttäisit miten rauhoitutaan omalle paikalle, niin minä voisin vastavuoroisesti opettaa sinua heiluttamaan häntää ja muuta kivaa. Lapsia valmistetaan koirien kieleen - jos Poju nuolaisee se tarkoittaa tykkäämistä, mutta vaaditaan myös että säännöissä pysytään ja Pojun kiusaamista ei sallita. Lapsi ja vanhemmat allekirjoittavat luvan osallistua toimintaan.”

“Aloitamme oppilaiden kanssa käymällä yhteisiä sääntöjä läpi, miten koiraä tervehditään, miten sen kanssa ollaan ilman että Poju on paikalla. Sovimme esimerkiksi että Pojua, ja koiria yleensä, lähestytään edestäpäin ja rauhallisesti. Ensin annetaan Pojun nuuhkia kättä ja sitten kysytään lupaa koskea Pojuun lempeästi, ensin vaikka leuan alta. Jokainen tervehtii yksi kerrallaan ja Pojulla on omat herkut ja lelut mukana, joita luvalla saa antaa. Koulun tarvikkeita ei saa antaa Pojulle.”

Mitä sosped-tunneilla tapahtuu?

“Poju aloittaa tervehtimällä jokaista. Poju on läsnä eri tavoin ja tekee myös omia tulkintoja, meni esimerkiksi nukkumaan tilannetta jännittävän oppilaan varpaille kokeen ajaksi. sen jälkeen Poju saa omaehtoisesti olla läsnä tai poistua.”

“Ensimmäisellä kerralla tutustumme Pojun ilmekirjaan ja seurailen lasten tunteidentunnistamistaitoja. Tunnin lopuksi lapset tapaavat Pojun. Voi sitä riemua kaikilla. Toisella kerralla tavataan opiskelun merkeissä. Haluan nähdä miten lasten koulutyö ja koirani sijoittuminen tilaan sujuu. Työskentelemme lattialla ja koira oikaisee itsensä kirjojen päälle. No, ei mennyt suunnitellusti, mutta tajuan, että minä ja koira olemme harjoittelemassa”.

“Opetan Pojulle uuden tempun. Pojun onnenpyörän pyörittäminen on riemastuttavaa oppijoista ja minä tunnen ylpeyttä koirastani. Minun



rakas koirani. Kaikki kolme oppijaa ovat saaneet olla onnettarena ja palkita Poju pyörittämisen jälkeen herkulla. Myös pieni talutusmatka koulun käytävällä on ollut oppijoista mieluisaa. Poju kulkee häntä huiskuten ja taluttaja taluttaa tärkeänä. Toiset opettelevat sietämään pettymystä, kun arpaonni ei suosinut.”

“Välitunnilla yläkoulun oppilaat saavat tervehtiä ja taputtaa Poju. Monet oppilaat kertovatkin että on kiva päivä, kun koira on koulussa. Kuvien ottaminen on sallittua ja on erittäin suosittua.”

Mitä esimerkkejä sinulla on teidän toiminnan sisällöstä?

“Tehtävät muodostuvat tarpeen ja tavoitteiden mukaan. Monet tehtävistä liittyvät tunnetaitojen opetteluun. Olemme Pojun kanssa pyöritelleet onnenpyörää, pelattu korttipeliä, toimittu luku-koirana tai käyty lenkillä.”

“Onnenpyörää käytimme niin, että Poju pyörittää tassulla onnenpyörää ja räpsyttiin pysähtyy tauluun kiinnitetyn nimen kohdalle. Lapsi oppii tässä tehtävässä odottamaan omaa vuoroaan. Oman nimen sattuessa kohdalle, valitaan pöydältä tunnekortti, joka kuvastaa hetken tunnetilaa ja sanoitetaan se. Sosped-tavoitteena on ryhmän jäsenten osallistaminen - koira toimii toiminnan

vetäjänä ja oppijat osallistujina, ensin värien valitsijoina ja tunnetaitojen haltuunottajina. Koiralla on vapaus päättää osallistuuko ryhmätoimintaan vai ei. Ohjaajana hyväksyn koiran päätöksen, kuuntelen ja seuraan koiraa. Poju voi osallistua ja katsella läksyjien tekoa lattialla ja pyytää rapsutuksia. Kerran Poju valitsi neljän oppilaan ryhmästä oppilaan, jonka jalkoihin meni nukkumaan. Myöhemmin kysyn oppilaalta, oliko jotenkin jännittynyt/ahdistunut olo. "Kyllä", on vastaus. Koira tuli kertomaan "ei mitään hätää", vastasin."

"Tämän harjoituksen tarkoituksena on oppia hyväksymään koiran oma päätös interventiossa. Koira ei joko halua osallistua harjoitukseen tai osallistuu, kun haluaa ja hyväksyä ne arvostaen koiran päätöstä. Tai, että koira tekee omia valintoja ja hyväksyä koiran tilanteenlukutaito."

"Toinen esimerkki, koira pyöräyttää onnenpyörää ja räpsyttiin pysähtyy oppilaan valitseman värin kohdalle. Voittaja saa taluttaa koiran yläkäytävän matkan. Voittajalla vahva olo ja hävinnyt opettelee sietämään pettymystään. "Minätaitojen vahvistaminen on lempiaiheeni", kertoo Auli. Onnenpyörän pyöräytys on Pojulle uusi taito, jonka se suorittaa mielellään ja oppijat jännittävät tulosta." "Joskus koiralenkillä on helpompi puhua asioista, kuin luokassa. Teimme koiralenkien kahden oppilaan kanssa, jolloin taluttivat vuorotellen "yksi" yhtä pitkän ajan (10 min.). Ohjaajana minulla on toinen remmi kädessä. Vettä sataa, mutta menään silti. Matkalla jutellaan miten Poju voi auttaa

tunnilla, kun alkaa hermostuttaa. Harjoituksen tarkoituksena on jutella oppijoille vaikeista tunteista luokkatilanteessa. Keskustelua helpottaa koiran taluttaminen sijaistoimintona. Kävely sateessa oli oppijoista mukavaa metsäpolulla koulun vieressä. Ratkaisukeksien tuomio luonnon ja koiran avulla."

"Oppijat tekivät koirakortit. Jokainen kiinnitti Poju-tarran korttiin. Ideana on, että kun oppijalle tulee vastoinkäyminen, hän miettii miten Poju ratkaisisi pulman. Kun keksii Pojun avulla ratkaisun ja toteuttaa sen, saa hakea luokanopettajalta tsemppitarran. Yksi oppijoista keskittyy huolelliseen lukemiseen, toinen kauniiseen käytökseen ja kolmas kunnioittamaan toisen henkilökohtaista tilaa. "Mitä, jos huijaa?", oppija kysyy. Ei saa huijata, koska Poju tietää."

Miten Poju kokee työnsä?

"Tietty panta ja kaulaliina valmistaa Pojua työhön, ja se onkin innoissan varsinkin kun olemme koulun lähellä. Meillä on joka kerta samat rutiinit, Poju lukee ympäristön portit ennenkuin menemme sisälle. Meillä on aina vesikippo mukana töihin. Poju on aina kiinni käytävillä. Koulu on iso, 900 oppilaan yhteiskoulu, joten allergioita esiintyy ja joku lapsi voi pelätä kunnasana pois koiria. Vanhemmille on viestitely Wilman kautta ja informoitu koiran läsnäolosta. Sovittiin, että Poju liikkuu määrättyissä paikoissa."



"Pidän päivän aikana huolen, että Poju pääsee ulkoilemaan, sillä on aina vesikuppi ja peti mukana. Pojulla on toimintatunneilla vapaus osallistua tai poistua huilaamaan kun itse haluaa. Poju on yleensä innokas koko koulupäivän ajan pilkkua pois ja nukkuu sikeästi illalla. Poju tekee kahta päivää viikossa, mikä on sopiva määrä."

Mitä on harjoittelu ja aloitettu työ antanut tähän asti?

"Toivon, että koirakotoiminta olisi pysyvää. Jo nyt se on lisännyt oppijoiden välistä vuorovaikutusta koiraa silittäessä. Silitys taas vapauttaa hyvinvointihormoneja ja oppija voi paremmin tai ainakin myönteisemmin. Minulle harjoittelu on opettanut koiranlukutaitoa ja yksinkertaisesti nautin siitä, että koirani voi olla mukana töissä. Tietysti koirapäivät ovat raskaammat, kun normityön lisäksi huolehdin koiran ulkoilutuksesta ja kohtaamisista oppijoiden kanssa. Koiralle koulupäivät ovat virikkeellisiä ja uskon sen nauttivan huomiosta, jota se saa oppijoilta."

"Prosessin aikana opin eniten pysähtymään ja ihmettelemään. Eihän tässä valmiissa maailmassa ole minulla kiire minnekään. Tilanteet syntyvät, etenevät, ratkeavat itsestään tai olen mukana koiran kanssa auttamassa ratkaisuun pääsyä. Koiran kanssa oleminen kotona ja töissä hidastaa positiivisella tavalla tekemisiäni. Joko niin, että koira on jaloissa "tiellä", jolloin tahti pakostikin hidastuu ja rauhoittuu tai töissä työparista huolehtiminen vaatii oman suunnittelunsa. Ulkolenkillä on turha hötkyillä. Sama aika menee, on tunnelmani mikä vaan. Joten olen opetellut rauhoittumaan ja samalla nauttimaan koiran kanssa kahdenkeskisistä hetkistä. On mahtavaa, että lähdin sosiped-matkalle. Oma koira ja sen opetukset ovat parasta tällä hetkellä mitä minulle on tapahtunut. Matka on alussa ja jatkuu. Onnellinen minä."

Auli Haapsalo: Sosiaalipedagoginen ohjaaja ja laaja-alainen erityisopettaja

Cockerspanieli:Sagobackens Hoorau for Heroes Synt.2.7.2019.

Soveltuvuustestattu uros 3.12.2023.

Lähteet:

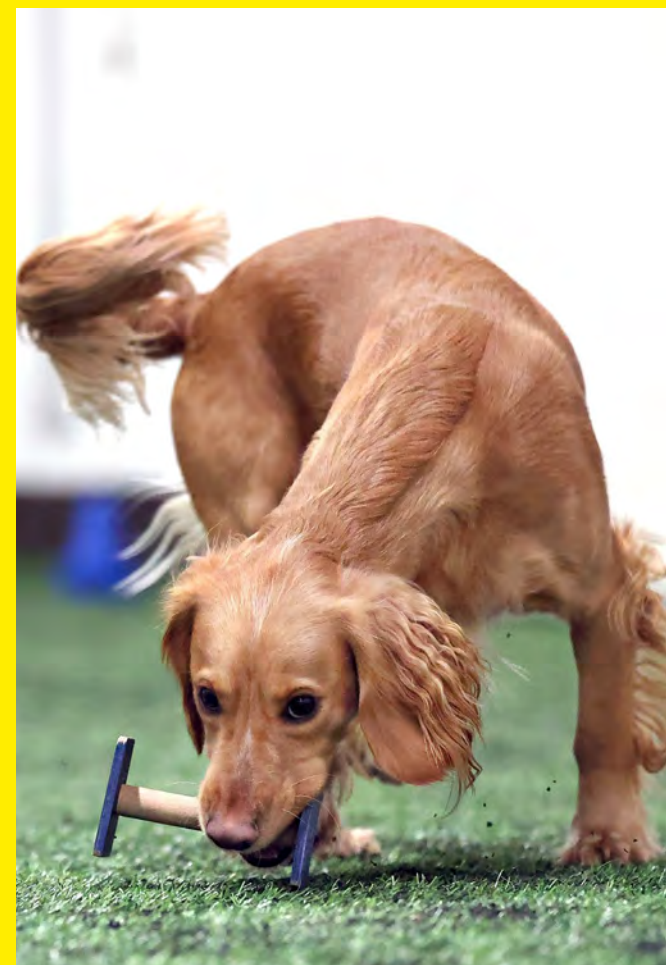
Auli Haapsalon puhelinhaastattelu 10.3.2024 Haapsalo, Auli (2023). Sosiped LOPPUTYÖ. Haapsalo, Auli (2023). Minun sosiaalipedagogiikkani.

www.hoivakoira.fi

TOKO rotumestaruus!

Cockerspanielit ry:n jäsenten omistamien ja ohjaamien cockerspanieleiden toko-rotumestaruus kilpaillaan syyskuussa Janakkalaan Koirakerhon hallilla JANKK-Areenalla osoitteessa **Kiianlinnantie 11, 14200 Turenki**.

Kokeessa on kaikki luokat (alo, avo, voi, evl). Kokeen päivämäärä on 21.9.2024, tarkemmat tiedot ja ohjeet ilmoittautumisesta julkaistaan myöhemmin cockerspanielit.org -nettisivulla sekä yhdistyksen facebook -sivulla.



Totuttele turkin hoitoon

Teksti ja kuvat: Mari Salminen, Rekku Relax

Cockerspanielille ja muillekin varsinkin turkki roduille on äärimmäisen tärkeää tottua jo pennusta turkin hoitoon. Kasvattaja tekee kovasti työtä pennun kanssa jo ennen sen luovuttamista uudelle omistajalle. Pennun kynsiä leikataan usein, samoin pestään, föönataan ja trimmataa pentua. Nämä toimenpiteet ovat pennun tuoreessa muistissa kahdeksanviikkoisena joka on yleinen luovutusikä.

Vaikka tuntuu ettei pikku pennun turkissa ole paljon hoitamista, vaikka turkkia ei vielä ole kovin paljon, sitä on hoidettava.

Kynsien leikkuu on hyvä tehdä kerran viikossa, näin sen tutuus säilyy pennun mielessä, eikä siitä tule taistelua. Ota kynsienleikkuu asento vaikka muuttaman kerran viikossa, vaikka et oikeasti leikkaisi kynsiä, niin koskettele niitä kynsisaksilla.

Itse suosin kylkiasentoa koiralle, tässä asennossa saat tassusta hyvän otteen ja siirrettyä tassukarvat pois tieltä. Kylkiasennossa myös harjaaminen kainaloista, jalkojenvälisestä ja kyljistä sujuu helpolla. Kun pentu tottuu jo tähän asentoon, se on tuttu ja helppo. Pentu saattaa jopa nukahtaa. Myös trimmausta ajatellen sujuva kylkiasento on koiralle helpompaa, kun koiran ei tarvitse seistä kolmella jalalla kun trimmaaja trimmaa tassuja. Tämä asento helpottaa esimerkiksi vanhempaa koiraa tai lonkka-selkävaiavaisia. Itse olen kokenut tämän hyväksi, toki tapoja on muitakin.

Cockerspanielin pennulle olisi hyvä varata trimmausaika jo 10-12 viikon iässä. Varaa aika heti kun saat pennun kotiisi. Jonot trimmaajille voivat olla viikkoja ja ilta-ajat menevät usein vielä pidemmälle. Keskustele kasvattajasi kanssa, tietääkö hän paikkakunnaltasi trimmaajaa joka taitaa cockerspanielin oikeaoppisen trimmauksen ja tekee hän pikkupennuille trimmauksia.

Itse pidän trimmaamossani Rekku Relax pentu-trimmi eskaria, se on hyvä aloittaa kahden ja puolen kuukauden iässä. Eskaria käydään kuuden kuukauden ikään asti, neljän viikon välein. Pentu-trimmi eskarissa omistaja on mukana, aikuistrimmeissä omista ei ole enää mukana.

Miksi omistaja on mukana eskarissa?

Pentu on aika usein se ensimmäinen koira tai ensimmäinen cockerspanieli. Cockerspanieli on turkkirotu joka vaatii säännöllistä hoitoa. Ellet aloita totuttamista ajoissa voi trimmaus käynti olla kaaottinen ja pelottava koiralle.

Eskarissa käydään läpi eri asentoja, jotta osaat ne tehdä kotonakin. Totutellaan saksien ääniin, käsittelyyn ja trimmauskoneeseen. Eskarissa neuvotaan miten totuttaa pentu käsittelyyn trimmausta ajatellen.

Trimmataan tassut, leikataan kynnet, ajellaan korvat ja kaula, ihan kuin aikuisellakin.

On tärkeää antaa pentuvillan kehittyä kypsäksi ennen kuin sitä lähdetään poistamaan. Välillä pentuturkki voi käydä mielen päälle, kun pentu muistuttaa late lammasta joka kerää kaikki roskat ja risut maailmasta. Mutta malta, parhaan ja helpoimman turkin saat kun annat pentuturkin kypsyä.

Turkinhoito ei saa olla liian kuormittavaa, sen pitäisi sujua helposti muun arjen lomassa.

Pentu kasvaa ja kehittyy nopeaan tahtiin luovutusiän jälkeenkin. Tällöin rutiini on tärkeää. Kuten lapset, rohkeus kasvaa iän mukana myös oma tahotila olla villi ja vapaa voimistuu. Kukapa sitä haluaisi olla pitkään paikoillaan kun turkkia hoidetaan, leikki ja riehuminen olisi paljon mukavampaa.

On aika epäreilua viedä kahdeksankuukautinen pentu ensimmäistä kertaa trimmaukseen jossa aletaan poistamaan pentuturkkia. Trimmauskoneen ääni, saksien ääni, harjaus voivat tuntua aika pelottavilta ellei ole jo totuteltu trimmaukseen.

Aina hankalampaa on, jos alat harjailemaan pentua vasta kun turkki on kasvanut enemmän noin puolenvuoden iässä. Tällöin turkista löytyy todennäköisesti takkuja. Koiraan sattuu ja se pyrkii pääsemään pois tilanteesta. Usein seurauksena on, että koira tulee runsaasti takkuineen trimmaukseen, kun se ei anna kotona hoitaa turkkia. Tämän myötä trimmaustilanne voi olla pelottava, koska trimmaaja joutuu selvittämään takkuista turkkia.

Anna siis pennulle mahdollisuus nauttia turkinhoidosta, nauti siitä itsekin. Kun ajoissa aloitatte, opitte ja totutte molemmat yhteiseen ja mukavaan turkinhoito hetkeen.

Näkemykseni mukaan, ne pennut sekä omistajat, jotka tuon pentu ajan totuttelun tekevät ja käyvät pentu trimmi eskarin, ovat aikuisinakin rentoja ja helppoja trimmata. Omistajat saavat kotona hoidettua turkkia niin ettei se ole elämää suurempia asia.



Säännöllisesti pesty ja trimmattu turkki on helpoimmin hoidettava ja kaunis. Käytä hieman aikaa ja näe hieman vaivaa, niin saat mukavan elämän koirasi kanssa.



Se vaikein päätös

Teksti: Annika Kontturi-Salmi

Kuva: Mari Salminen

Sinä hetkenä, kun pentu on muuttamassa uuteen, pennusta ikionnelliseen, pentuhuumassa olevaan perheeseen, ei välttämättä tule keskusteltua siitä miten toimia, jos joku vakava onnettomuus tai sairaus osuu kohdalle. Harvemmin tulee myöskään keskusteltua siitä, miltä tuntuu luopua vanhasta koirasta johon on kiintynyt niin syvästi, että ei voi kuvitella miltä tuntuisi jos sitä ei enää olisi. Kun koiria tai muita eläimiä on ollut aikaisemmin, on joutunut miettimään tätä asiaa omalta kannalta kokemuksen kautta ja osaa hiukan varautua.

Tänä päivänä vaikuttaa siltä, että voi olla vaikeampi tehdä lopullinen päätös koiran elämän lopettamisesta, kuin ennen. Koirien hoitomahdollisuudet ovat kehittyneet valtavasti, voimme vakuuttaa koiramme korkeastakin summasta ja meille voidaan tarjota lainoja hoitokuluja vastaan, tämä on saatanut vaikuttaa koirien hoitoon liittyvään eettiseen näkökantaamme.

Voisimme ajatella, että koiran lopetus on ainoastaan henkilökohtainen päätös, mutta sitä se ei oikeasti ole. Me kaikki olemme osa yhteiskuntaamme, omaa kulttuuriamme ja uskontoamme riippumatta siitä, missä asumme, mistä meidän moraalisuus muodostuu, ja myös meidän yhteiskunnassamme vallitsevasta käsityksestä mikä on oikein ja väärin. Tämän lisäksi meillä on omat henkilökohtaiset eettiset asenteet ja näkökulmat, sekä arvot mitkä vaikuttavat toimintaamme. Nämä asiat vaikuttavat tulkintaamme, milloin koira kärsii, mitä on koiranarvoinen elämä, onko eutanasia sallittu, missä tilanteessa ja niin edelleen.

Onko koira lemmikki ja perheenjäsen vai näyttelyesine, urheiluväline, terapeutti, työkoira, metsästäjä tai tuotantoeläin? Meillä suurin osa koiranomistajista vastaavat, että koira on perheenjäsen, vaikka sen kanssa käytäisiin näyttelyissä, työssä, harrastettaisiin tai metsästettäisiin. Silti tiedostamme, että koiran asema voi olla huomattavan erilainen eri kulttuureissa. Eli kulttuuri ja ympärillä oleva yhteiskunta vaikuttaa siihen miten näemme koiran ja eläimet yleensä. Koiran ja ihmisen yhteiselon katsotaan alkaneen yhteisestä hyödystä, koira on saanut ruokaa ja ihminen turvaa. Myöhemmin teollistumisen myötä ihminen keksi käyttää koiria koe-eläiminä ja eläinten massatuotanto aloitettiin (tuotantoeläimet). Aikaisemmin Suomessa oli suhteellisen tavallista että koira asui ulkona koirankopissa ketterin päässä. Samalla kun ihmisten elinolot ovat parantuneet, olemme kaupungistuneet ja teollinen sekä teknologinen kehitys on ollut huimaa, niin ovat myös koirien elinolosuhteet muuttuneet viimeisimpien 50 vuoden aikana. Koiriin liittyvät oheistoiminat kuten koiranruokateollisuus, tarvikkeet ja lelut, koulutus- ja harrastustoiminta sekä koirien terveydenhoito ja eläinklinikkatoiminta ovat kasvaneet yhteiskunnallisestikin merkittäväksi liiketoiminnaksi. Vielä 1990-luvulla oli yleisempää että eläinlääkäri suositteli eläimen eutanasiaa. Muistan hyvin kun cockerini eläinlääkäri painotti minulle, että kun olet ottanut eläimen hoitaaksesi, niin vastuullasi on pitää huolta siitä, että sen ei tarvitse kärsiä.

Koiramme ovat tänä päivänä perheenjäseniämme, joilla on sama elämäntyyli kuin meillä. Koirat harrastavat, matkustavat, asuvat ja elävät kuten me. Koirille annetaan nimet, niiden terveydestä huolehditaan rokottein, ne madotetaan ja sairaudet hoidetaan. Koiriin liittyvä lääketiede on kehittynyt valtavasti harppauksin. Koirat ruokitaan hyvin, siitä on kauan kun ruokajätteet olivat koiran pääruoka. Koirille puhutaan ja monet käyvät vähintään pentukurssin. Koirat viettävät syntymäpäiviä ja osallistuvat joulun sekä muiden pyhien viettoon. Koiria kuvataan ja videoidaan, niiden elämästä jaetaan kuvia ja kertomuksia ystävien kanssa. Joskus koira on ainut ystävä ja ihmisen korvike. Koiran kuollessa haluamme säilyttää tuhkan muistona. Koirat elävät vieressämme kuten me. Ei ole ihme, että vertaamme koiran elämää ihmiseen ja haluamme antaa sille kaiken. On myös ymmärrettävää, että kun koi-

ra käyttäytyy kun koira, se tuntuu meistä vieraalta ja vaikealta. Koira ei tällöin sovi rooliin joka sille on annettu. On myös ymmärrettävää, että meidän on vaikea tehdä koiran lopettamispäätöstä koska koira on perheenjäsen ja eutanasia ei ole Suomessa hyväksytty ihmisille. Olemme myös kaupunkilaistumisen myötä vieraantuneet maalaiselämän realiteeteista, jolloin elämän alku ja loppu olivat elämään kuuluvia asioita.

Kun eläinlääketiede on kehittynyt ja omistajilla on taloudellinen mahdollisuus käyttää hoitoa, niin loppuuko hoito koskaan? Kuka päättää milloin hoito lopetetaan? Onko hoitaminen aina automaattisesti se paras vaihtoehto? Miten tulkitsemme eläinsuojelulainin olevan pykälän eläimen oikeudesta kivuttomaan lajityypilliseen elämään. Eläinsuojelulainin yleinen periaate on, että eläimiä on kohdeltava hyvin eikä niille saa aiheuttaa tarpeetonta kärsimystä. Tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Lisäksi eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet.

Yleiset periaatteet

§1

Tämän lain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta.

§5

...Lisäksi eläintenpidossa on edistettävä eläinten terveyden ylläpitämistä sekä otettava huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet.

Nykyinen korkeatasoinen hoito mahdollistaa esimerkiksi koirille leikkauksia, joita ei välttämättä ihmisille edes tehdä. Toisaalta eläinlääketiede kulkee ihmislääketieteen kanssa symbioosissa ja molemmat hyötyvät toisistaan. Korkeatasoinen kehittyvä hoito on hyvä sekä koiran että ihmisen kannalta, mutta ongelmaksi muodostuu tilanne kun esimerkiksi leikkauksesta tai hoidosta tulee pääasia koiran tulevan elämänlaadun sijaan; esimerkiksi syöpähoidot jotka lisäävät elinaikaa muutaman kuukauden, elinpoistot kuten kielen poistaminen kasvainten takia, amputaatiot, kymmenien murtumien korjaaminen auto-onnettomuuden seurauksena tai useita saman elimen korjausleikkauksia.

Kyse voi myös olla omistajan haasteista kuntouttaa tai hoitaa koiran sairautta vaikka leikkaus olisi onnistunut. Kaikki koiranomistajat eivät osaa kuntouttaa koiraa leikkauksen jälkeen tai esimerkiksi pistää diabeetikko-koiraa. Syy voi olla omistajan

osaamattomuudessa, mutta myös koiran kivusta johtuvasta aggressiivisuudesta tai haasteista lääkkeiden antamisessa, siteiden vaihdossa, pitkäaikaisessa häkkilevossa, tai omistaja voi esimerkiksi asua hissittömässä asunnossa, jolloin ison polvi- tai kyynärleikatun koiran ulkoiluttaminen tuo valtavia haasteita.

Nykyään kun seuraa sosiaalisessa mediassa näitä pohdintoja, usein ratkaisuksi tarjotaan uuden kodin etsiminen, mutta onko se koiran kannalta hyvä ratkaisu? Sosiaalisessa mediassa näyttää vallitsevan ajatus, että uusi koti ratkaisee aggressiivisen käyttäytymisen pulmat. Onko myöskään aggressiivisen koiran kannalta uusi koti aina se paras ratkaisu tietämättä koiran terveydentilaa, perimää, kehityskaarta kohdusta tähän päivään, kokemuksia ja koulutustaustaa? Paraneeko esimerkiksi koiran aivokasvain kotia vaihtamalla? Hoitaminen on hyvästä, mutta milloin koiralle olisi parempi antaa sen nukkua pois, kysyy Patric Ragnarson (2024) luennossaan. Näissä esimerkeissä eläin ei parane, sen elämää ainoastaan pitkitetään.

Koiran elämä voi olla hyvä vaikka se on lyhyt. Mitä koira ajattelee elämästään ja sen pituudesta? Onko koiralle itseisarvo elää niin pitkään kun mahdollista? Kiittäkö koira koska se sai kaksi kuukautta lisää aikaa syöpähoitojen takia? Onko koira, jolla on syöpä, onneton?

Ihminen ajattelee ja tiedostaa elämänsä pituuden eri tavalla kun koira. Koira ei myöskään tiedosta syövän olemassaoloa jos se ei siitä kärsi. Jotkut kasvaimet eivät pitkään aiheuta oireita, vaikka ovatkin pahanlaatuisia. Ihminen voi ahdistua suurestikin tiedostaessaan syövän olemassaolon, vaikka se ei aiheuta oireita. Samalla tavalla me ihmiset voimme ahdistua tiedosta syövän tai diabeteksen esiintyvyydestä suvussamme, riippuvuusgeenin olemassaolosta tai muista perinnöllisistä asioista. Koira ei murehdi tulevia sairauksiaan eikä mahdollista geneettistä perimäänsä, jos omistaja ei niistä ahdistu ja viestitä ahdistusta koiraansa.

Eläkö koira minua varten? Kun haastattelin pieneläinhautaustoimiston perustajaa Virpi Jumisko, hän kertoi että yllättävän moni ihminen on yksinäinen ja hänen ainoa ystävänsä voi olla kissa tai koira. Näissä tilanteissa luopuminen voi olla todella raskasta, varsinkin jos tiedostaa, että uutta koiraystävä ei tule saamaan esimerkiksi korkean iän takia. Joillekin koiranomistajille se oma lemmikki voi olla jopa rakkaampi kuin toinen ihminen. Virpi Jumisko muistuttaa, että kyse ei ole ainoastaan



koiran hyvinvoinnista, vaan myös koiran perheen. Perheet ovat erilaisia; joskus koira on omistajan ainoa perheenjäsen ja joskus perheessä on monta lasta, joille voi olla vaikea selittää koiran poismenoa. Tilanteita on moninaisia.

Me koemme ja suhtaudumme kuolemaan eri tavoin. Kuolema voi tuntua luonnolliselta ja hyväksyttävältä, mutta myös pelottavalta, epätodelliselta tai se voi herättää vihaa ja katkeruutta. Kuolema voi myös herättää vanhoja muistoja, jolloin suremme edellisiä poismenneitä kun kohtaamme kuoleman uudestaan.

Kärsivän lemmikin elämää ei kuitenkaan saisi pitkittää omistajalle aiheutuvan luopumisen vaikeuden, mielipahan ja surun vuoksi. Jos lemmikille eläminen aiheuttaa vain turhaa tuskaa ja kärsimystä, eikä toivoo ole, viimeinen palvelus, jonka voi tehdä on eutanasia. Ihmisen päätösvallassa on, että lemmikin kärsimys loppuu. Tämä on lemmikkiä hankkiessa pidettävä mielessä, sillä ne elävät yleensä lyhyemmän ajan kuin me ihmiset. (Esy).

75

Leikkaus tai muu siihen verrattava kipua aiheuttava toimenpide saadaan eläimelle suoritettua vain, jos se on eläimen sairauden tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi tarpeellista.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1996/19960247>

Jos joudut äkillisesti tilanteeseen, että joudut päättämään koiran hoidosta tai koiran vakavan sairautumisen jälkeisestä jatkohoidosta, Patric Ragnarson listaa muutaman kysymyksen mitä voit pohtia:

- Millä todennäköisyydellä hoito onnistuu?
- Miten potilas kokee hoidon, tuleeko elämänlaatu paranemaan?
- Kuinka pitkään potilaan elämänlaatu tulee olemaan hyvä, kunnes vakava sairaus uudistuu ja joudutaan harkitsemaan eutanasiaa?
- Kuinka suurella todennäköisyydellä potilas tulee kokemaan kipua ja vaivaa päätöksestä johtuen?
- Mitä hoito voi tulla maksamaan?

Ennen jokaista hoitoa kysy itseltäsi:

- Miksi hoidetaan?
- Kenen vuoksi hoidetaan?
- Mihin hintaan hoidetaan?

Pitääkö miettiä eutanasiaa?

- Voiko koirasi tehdä asioita mistä pitää?
- Onko koiralla enemmän kipua kuin hyvää oloa?
- Käyttäytyykö koira epänormaalisti, eikä ole enään oma itsensä?
- Onko kipu tehnyt koirasta arvaamattoman tai pureeko se? Pystyykö koira hallitsemaan kehon toimintojaan?
- Vaikuttaako koiran tilanne omistajan elämänlaatuun kielteisesti?
- Tuleeko koiran hoito vaikuttamaan omistajan talouteen kohtuuttomasti?

Jos yksikin vastaus on myönteinen, niin löytyy riittävä perustelu eutanasiaan, pohtii Ragnarson.

On erittäin tärkeää, että koiran omistaja, eläinlääkäri ja muut osalliset keskustelevat kaikista osa-alueista; hoidosta, prognoosista, elämänlaadusta ja eutanasiasta, koiran parasta ajatellen. Tämä on tärkeää varsinkin jos omistajan on vaikea tehdä päätöstä ja hän kaipaa vahvistusta ulkopuolelta. Eläinlääkäri voi odottaa, että omistaja tekee päätöksen eutanasiasta tai hoidon lopettamisesta oma-aloitteisesti, muuten hoito jatkuu. Tällöin eläinlääkäri ei ota eutanasiaa puheeksi. Eläinlääkäri voi myös auttaa omistajaa päätöksenteossa. Jos eläinlääkäri ei ole halukas neuvomaan, voi pyytää hänen henkilökohtaista mielipidettään.

On muistettava, että luopuminen kuuluu elämään. Lemmikki ei osaa kertoa tunteistaan ja kivuistaan, joten vastuu on loppuun saakka omistajalla. Eläinlääkärit ovat yleensä sitä mieltä, että eutanasiapäätös on parempi tehdä hieman liian aikaisin kuin liian myöhään, jotta eläin välttyisi turhalta kärsimykseltä.

Syitä koirasta luopumiseen voi olla monia. Äkillisesti alkanut sairaus tai tapaturma, mutta myös pitkään jatkunut sairaus tai vanhuuden vaivat, joista koira ei enää parane eikä sen kipua voida enää lievittää. Kun koiralla on selkeästi enemmän huonoja kuin hyviä päiviä ja sen elämänlaatu on selkeästi alentunut on oikea hetki luopua

siitä. Koiran omistajana sinä näet ja tiedät kokonaistilanteen, mutta eläinlääkärillä on kykyä ja ammattitaitoa tehdä lopullinen arvio ja ennuste koirasi terveydentilasta. Vie koirasi eläinlääkärille ajoissa, älä odota liian pitkään. Kun koirasi on kuolemassa, se ei useinkaan tarkoita yllättävää, äkillistä ja helppoa kuolemaa, vaan se voi sisältää pitkällistä kärsimystä ja tuskaa. Jokainen varmasti toivoo, että oma koira nukkuisi itsestään rauhassa pois, valitettavasti näin kuitenkin tapahtuu hyvin harvoin.

Lähteet:

Kontturi-Salmi, Annika (2018). Kun se viimeinen päivä koittaa. Lounais-Suomen Spanielkerho ry:n jäsenlehti Lurppa 2/2018. https://issuu.com/lurppa/docs/lurppa_2_2018

Ragnarsson, Patrik (27.3.2024). Bara för att man kan - ska man? ESSENTIAL FOODS OCH BREEDER'S INSIGHTS. Web. essentialfoods.se [https://www.hesy.fi/ala-pitkita-lemmikin-karsimysta/Julkaistu 29.05.2020](https://www.hesy.fi/ala-pitkita-lemmikin-karsimysta/Julkaistu%2029.05.2020)



JALOSTUSTOIMIKUNTA TIEDOTTAA: NÄYTTELYLINJAINEN VAI KÄYTTÖ LINJAINEN COCKERSPANIELI

Teksti: Eva Bensky, Maarit Mäki,
Terhi-Marie Väinänen
Kuvat: Eva Bensky ja Maarit Mäki

Cockerspanieli rotuna jakautuu näyttely- ja käyttölinjoihin. Näitä kutsutaan myös show- ja working-linjoiksi. Linjoja myös yhdistetään, tällöin puhutaan seka- tai kaksilinjaisista cockerspanieleista. Kaikkien linjojen edustajat ovat yhtä lailla puhtasrotuisia cockerspanieleita silloin, kun ne on rekisteröity Suomen Kennelliittoon. Sukutauluissa linjat voi erottaa toisistaan lähinnä kennelienimien ja sukutaulussa olevien koirien titteleiden perusteella. Linjojen jakautuminen johtuu erilaisista painotuksista jalostuksessa. Näyttelylinjaisten jalostuksessa painotetaan enemmän ulkomuotoa ja käyttölinjaisten jalostuksessa käyttöominaisuuksia. Valtaosa cockerspanieleista Suomessa ovat näyttelylinjaisia.

Ulkomuoto

Parhaiten tunnistettava ja monelle tutumpi, niin sanottu perinteinen cockerspanieli, on näyttelylinjainen. Pääsääntöisesti näyttelylinjaisen cockerspanielin runko on neliömäinen, käyttölinjaisen runko taas pidempi ja urheilullisempi. Näyttelylinjaisen cockerspanielin ulkomuoto ja koko on hyvin ennustettavissa ja noudattaa jotakuinkin rotumääritelmää. Käyttölinjaisella ulkomuoto ja koko vaihtelee.

Näyttelylinjaisella cockerspanielilla korvat ovat kiinnittyneet silmien korkeudelle, käyttölinjaisella ylempään. Tämä vaikuttaa koiran ilmeeseen. Pääsääntöisesti näyttelylinjaisella on runsaampi turkki kuin käyttölinjaisella, mutta myös linjojen sisällä esiintyy vaihtelua. Turkki on aina hoidettava linjasta riippumatta. Näyttelylinjaisella koiralla turkin hoito voi vaatia enemmän, mutta valintaa eri linjojen välillä ei tule tehdä pelkästään turkin perusteella.

Luonne ja käyttöominaisuudet

Luonteen ja käyttöominaisuuksien osalta linjoissa on eroja. Rodun sisällä on paljon vaihtelua, joten cockerspanieli sopii hyvin monenlaisiin perheisiin ja erilaisiin tarpeisiin. Linjan valinta tulee tehdä sen mukaan, mihin käyttötarkoitukseen cockerspanie-

lin haluaa. Päätöksen tueksi on hyvä käydä tutustumassa monen eri kasvattajan koiriin. Samassakin linjassa, eri kennelien koirissa voi olla huomattavia eroja luonteen ja ulkonäön suhteen - riippuen siitä, mihin kasvattaja jalostuksessa kiinnittää huomiota ja mihin hän jalostusvalinnoillaan pyrkii.

Käyttölinjainen cockerspanieli on nimensä mukaisesti jalostettu käyttöön. Cockerspanieli on alkuperäiseltä käyttötarkoitukseltaan metsästyskoira ja riistavietti on edelleen vahva. On hyvä tiedostaa, että myös monella näyttelylinjaisella yksilöllä on hyvä riistavietti, vaikka se on jalostusvalintojen seurauksena laimentunut ja joiltakin yksilöiltä kadonnut lähes kokonaan.

Pääsääntöisesti käyttölinjaisten cockerspanielien miellyttämisenhalu ja koulutettavuus on hyvä, sillä muuten vahva riistavietti olisi hankala hallita. Linjojen välillä suurimmat erot luonteissa ovatkin juuri edellä mainitut miellyttämisenhalu ja koulutettavuus. Oli linja mikä hyvänsä, on cockerspanieli aina iloinen, vilkas, osallistuva ja innokas. Jos haluaa koiran, joka ei seuraa omistajaansa joka paikkaan, tulee valita joku muu rotu.

Cockerspanieli on aktiivinen rotu ja käyttölinjainen cockerspanieli on vielä näyttelylinjaistakin aktiivisempi. Näyttelylinjaisesta cockerspanielista saa todella kivan harrastuskoiran lähes kaikkiin lajeihin, mutta se ei turhaudu, vaikka sen kanssa ei harrastettaisi aktiivisesti. Käyttölinjainen cockerspanieli taas tarvitsee rodulle tyypillistä tekemistä ja erittäin aktiivista harrastamista tai se turhautuu.

Mikäli haluaa osallistua näyttelyihin ja samalla harrastaa metsästystä, kannattaa hankkia näyttelylinjainen cockerspanieli, jonka vanhemmilla metsästetään, molemmilla on spanielien taipumuskoikeesta hyväksytty tulos tai vähintään toisella vanhemmista on tulos spanielien metsästyskoikeesta.

Myös näyttelylinjaisesta cockerspanielista on täysin mahdollista saada toimiva metsästyskoira. Metsästystoimikunta voi antaa vinkkejä pennun hankintaan.



Näyttely linjainen: .A One's Teodora, kuva: Eva Bensky



Sekalinjainen: Eben's My Girl the Superstar kuva Eva Bensky



Käyttölinjainen: Witch-Hunt's Eddie Vedder kuva Ulla Ruistola

Näyttely

Seka

Käyttö

Miten ongelmallista käyttäytymistä ratkaistaan?



- Henna Hanhiova
- Käyttäytymisanalyttisen eläinkoulutuksen asiantuntija
- Ammattitutkinnon suorittanut eläintenkouluttaja
- Helppo arki -koirankoulutus vuodesta 2018 (www.helppoarki.fi)
- Erikoistunut ongelmalliseen käyttäytymiseen
- Erityisosaamisena pelokkaat, arat ja aggressiivisesti käyttäytyvät koirat sekä lapsiperheiden koirat

Teksti: Henna Hanhiova
Kuvat: Pixabay

Ihmisasutuksen tiheydessä ja koiramäärän lisääntyessä myös erilaiset käyttäytymisongelmat lisääntyvät. Päänvaivaa voivat aiheuttaa lenkkeily, vieraiden kohtaaminen, ylenpalttinen haukkuminen, yksinolo tai käsittely. Tässä artikkelissa kerron kolmen koiran tarinan avulla, miten koiraongelmia ratkaistaan käytännössä.

Koirien esittelyt

Max asuu keskustassa kerrostalossa. Maxin omistaja kokee lenkkeilyn todella vaikeaksi. Max haukkuu hihnassa vastaantuleville koirille ja syöksähtelee niitä päin. Maxin omistajalla on täysi työ pitää hihnasta kiinni, jotta Max ei rynnistä vastaantulijan koiran päälle. Kielloista huolimatta tilanne vain jatkuu. Lenkkeily ei ole kivaa kenellekään.

Ruska asuu lähiössä rivitaloasunnossa. Ruska on iloinen tyyppi, joka rakastaa kaikkea ja kaikkia. Ruskan omistajien mielestä ehkä vähän turhankin paljon. Heillä kyläilevät vieraat saavat hyppivän koiran päälleen, ja Ruskan omistajan siskon lapset pelkäävät Ruskaa. Ruska myös haukkuu kovääniänsä innostuessaan, omistajan laittaessa ruokaa ja nähdessään tuttuja koirakavereita ikkunasta. Rivitalon seinänaapurit ovat valittaneet haukkumisesta eivätkä Ruskan omistajat tiedä, mitä tehdä.

Luna asuu maalla omakotitalossa. Luna on perusluonteeltaan hieman arka. Luna rakastaa omistajiaan ja haluaisi olla aina heidän kainalossaan. Vaikka Luna rakastaa rapsutuksia, hoitotoimenpiteet ovat Lunan kanssa aivan mahdottomia. Luna

rimpuilee ja yrittää purra, kun kynsiä leikataan. Lunan perheen asuinalueella ei ole ammattitaitoisia trimmaajia, joilla Lunan voisi käyttää kynsienleikkauksessa. Perhe on väsynyt jokaviikkoiseen kamppailuun. Hoitotoimenpiteiden lisäksi Lunalla on toinen haaste: yksinolot. Yksin jäädessään Luna tassuttelee ympäri taloa, vikisee ja ulvoo. Joskus Luna tuhoaa omistajan tavaroita ja kerran se on pissannut omistajansa sänkyyn. Omistajat jännittävät jokaisen työpäivän jälkeen, mitä talossa on tällä kertaa tapahtunut.

Mistä aloitetaan?

Maxin, Ruskan ja Lunan omistajat haluavat saada pysyvän muutoksen tilanteisiinsa. He päättävät ottaa yhteyttä ammattitaitoiseen eläintenkouluttajaan. Kouluttaja kertoo, että aivan ensimmäisenä varmistetaan, että koirien käyttäytymiset eivät johdu mistään näistä: kipu, sairaus tai puute lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteuttamisessa.

Kouluttaja kertoo, että koirat ovat mestareita peittämään kipunsa. Kun sairaus tai kiputila alkaa selvästi oireilla, koira on yleensä jo todella sairas. Alussa kivut ja sairaudet näkyvät pieninä käyttäytymisen muutoksina ja ne ovat yleisin syy ongelmalliseen käyttäytymiseen. Kipeä tai sairas koira täytyy hoitaa eläinlääkärillä. Joskus pelkkä sairauden hoitaminen tai kivunlievitys poistavat ongelmallisen käyttäytymisen. Toisinaan näiden ohella tarvitaan myös koulutusta.

Lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutuminen on keskeinen osa koiran hyvinvointia. Koiran lajityypillisiin käyttäytymistarpeisiin kuuluvat esimerkiksi haistelu, ympäristön tutkiminen, ruuan etsiminen, pureskelu, repiminen ja kaivaminen. Tarpeet ja niiden voimakkuus voivat hieman vaihdella koirarotujen ja -yksilöiden välillä. Koira kokee mielihyvää näitä käyttäytymisiä toteuttaessaan ja niiden puute aiheuttaa turhautumista ja stressiä. Jos käyttäytymistarpeet jäävät jatkuvasti toteuttamatta, koiran kokema stressi muuttaa koiran käyttäytymistä. Usein käyttäytymisongelmat ratkeavat, kun koira pääsee toteuttamaan kaikkia käyttäytymistarpeitaan riittävästi.

Remmirähjäävän Maxin luusto on kuvattu terveeksi puoli vuotta sitten, joten ainakaan Maxin rakenteessa ei ole vikaa. Lenkkeilyä lukuun ottamatta Max on huoleton ja rauhallinen kotikoira, jonka kanssa käsittelykin onnistuu vaivatta, joten sillä tuskin on kipuja. Kouluttaja ja Maxin omistaja toteavat yhdessä, että uutta eläinlääkärikäyntiä ei tässä kohtaa varata, mutta sairauden tai kiputilan mahdollisuus pidetään mielessä, jos johdonmukainen koulutus ei tuota tuloksia.

Omistaja kuulee kouluttajalta koiran lajityypillisistä käyttäytymistarpeista ja huomaa yhden puutteen Maxin listalla: ruuanhankkimiseen liittyvä käyttäytyminen. Max on tähän mennessä syönyt kaikki ruokansa ruokakupista. Nyt omistaja alkaa piilotella kuivaruokaa sanomalehtisilpun sekaan pahlavilla ja laittaa märkäruuan kongiin. Viikon jälkeen omistaja huomaa Maxin olevan selvästi tyytyväisempi ja reagoivan ulkona vähemmän. Pelkkä ruokavirikkeiden lisääminen ei kuitenkaan poista Maxin remmirähjäystä kokonaan.

Ruskan iloisen pomppiva tervehtiminen ja kaikin puolin maailmaa syleilevä käyttäytyminen ei viittaa kipuihin tai sairauksiin. Sen sijaan lajityypillisten käyttäytymistarpeiden toteutumisessa omistaja huomaa useita puutteita. Kouluttaja kertoo, että koiralle on tärkeää päästä olemaan koira eli tekemään niitä asioita, jotka koiralle tuovat mielihyvää. Ilman mielihyvän kokemuksia koira voi kokea turhautumista, levottomuutta tai jopa masentua. Ruska ei ole masentunut, mutta turhautunut kyllä.

Ruskan omistajakin opettelee ruokavirikkeiden käyttöä. Ruokakuppi jätetään kaappiin ja Ruska alkaa saada kuivanappulansa nuuskumatosta ja raakaruokansa pienistä rasioista, jotka omistaja piilottaa ympäri asuntoa. Lenkeillä Ruskan annetaan jatkossa haistella niin paljon kuin se haluaa. Nyt omistaja tietää, miten älyttömän tärkeää haistelu on koiralle! Omistaja on myös pyytänyt tuttuja

koirakavereiden omistajien puhelinnumerot ja jatkossa Ruska pääsee 1-2 kertaa viikossa leikkimään kavereiden kanssa. Kaikki nämä toimet rauhoittavat Ruskan menoa kotona ja vähentävät haukkumista merkittävästi. Vieraiden tervehtimistä ne eivät kuitenkaan ratkaise.

Lunan omistajat ovat löytäneet yksinolo-ongelmiin erikoistuneen eläintenkouluttajan. Kouluttaja huomaa heti Lunan käyttäytymisessä viitteitä kivusta: läähättäminen ilman selvää syytä, takajalan keventäminen, pään ravistelu. Luna viedään kattavaan eläinlääkärin tutkimukseen ja heti ensimmäisenä löydetään paha korvatulehdus. Ei ihme, etteivät omistajat ole tätä huomanneet, sillä Luna ei anna heidän katsoa korviaan. Lunan omistajat saavat mukaansa korvanpuhdistusaineet. Korvatulehdus ei kuitenkaan ole Lunan ainoa kivun aiheuttaja. Lunan lonkista löytyy nivelrikkomuutoksia, jotka aiheuttavat kipua. Luna saa jatkuvan kipulääkityksen ja kehotuksen käydä seurantakäynneillä kerran vuodessa.

Huh, Lunan omistajat kokevat olonsa uupuneiksi. Hyvä puoli on se, että kipulääkityksen myötä Lunan käsittely on hieman helpottunut. Omistajat ovat myös saaneet lähitalon eläkeläispariskunnasta Lunalle päivähoitajat yksinolojen ajaksi. Lajityypillisten käyttäytymistarpeiden listalta ei löytynyt mitään puutteita ja siitä omistajat ovat ylpeitä. Lunan omistajilla on kuitenkin nykyisten haasteiden lisäksi edessään uusi ongelma: Miten ihmeessä he saavat Lunan kipeän korvan puhdistettua kahdesti päivässä?

Selvitetään syyt

Kipu, sairaus tai turhautuminen eivät vaikuta olevan syynä Maxin remmirähjäämiseen. Kouluttaja kertoo, että yleisin syy remmirähjäämiseen on koiran kokema pelko. Vastaantulijat ovat Maxin mielestä jännittäviä ja koira kokee olonsa epävarmaksi. Jossain kohtaa pelko on saanut Maxin haukkumaan, jolloin Max on kokenut oivalluksen: Kun haukun, vastaantulija menee pois! Oi mikä helpotuksen tunne Maxille siitä syntyikään.

Max oppi, että se voi itse häätää vastaantulijan pois haukkumalla. Valitettavasti Max ei tiedä, että vastaantulija menisi ohi, vaikka Max olisi aivan hiljaa. Jokainen ohitustilanne, jossa Max haukkuu, vahvistaa Maxin uskoa siitä, että se itse omalla teollaan saa häädettyä pelottavat vastaantulijat koirat kauemmas. Kuka kertoisi Maxille, että tilanteesta selviää hengissä ilman haukkumistakin?

Kun koira hyppii rennon letkeästi ihmisiä vasten, kuten Ruska, taustalla on halu päästä lähelle ihmisen kasvoja. Ruska hyppii vähemmän, kun ihminen

on kyykyssä, mutta tervehtimiseen liittyvä into ja vauhti tuottavat silti haasteita. Sen sijaan haukkumisen takana voi olla useita syitä tilanteesta riippuen. Kouluttaja pyytää Ruskan omistajia listaamaan tilanteet, joissa Ruska haukkuu. Listaan kirjoitetaan, mitä tapahtuu ennen haukkumista ja mitä sen jälkeen. Omistajat kirjoittavat listaan neljä eri tilannetta: lenkille lähtö, ovikellon ääni, ruuanlaitto ja koirakaverien näkeminen ikkunasta.

Ruska rakastaa lenkkeilyä ja omistajat kertovat, että haukkuminen alkaa siinä vaiheessa, kun omistaja alkaa pukea omia vaatteitaan. Ruskalla ei tässä vaiheessa ole vielä valjaita päällään. Kun Ruska alkaa haukkua, omistaja yrittää hyssyttellä Ruskan hiljaiseksi. Lopulta hän pukee Ruskalle valjaat ja Ruska menee hiljaa ovelle istumaan. Ovikellon ääni saa Ruskan haukkumaan ja vispaamaan häntäänsä ovelle. Koira hyppii ovea vasten malttamattomana. Haukku loppuu, kun vieraat astuvat sisään.

Omistajan laittaessa ruokaa Ruska seuraa omistajan toimia puolisen minuuttia hiljaa, jonka jälkeen haukkuminen alkaa. Omistaja yrittää kieltää Ruskaa tai olla huomaamatta sitä. Kumpikaan ei auta. Omistaja myöntää menettävänsä usein hermonsa ja vievänsä koiran toiseen huoneeseen. Joskus hän antaa koiralle ruuan laiton aikana ruokapaloja. Ikkunalla haukkuminen alkaa, kun Ruska näkee tutun koirakaverin ulkona. Haukkuminen jatkuu epätasaisesti niin kauan kun kaveri näkyy ikkunas- sa. Välillä Ruska ravaa ikkunoiden välillä. Haukkuminen loppuu, kun koirakaveri katoaa näkyvistä. Haukkuminen väheni kaikissa tilanteissa, kun Ruska alkoi saada pitkiä haistelulenkkejä, viikottaisia leikkihetkiä tuttujen koirakaverien kanssa ja puuhaa joka ruokailulla. Omistajien mielestä haukkuminen on kuitenkin edelleen häiritsevää.

Kouluttaja kertoo, että omistajan kuvailemat tilanteet ovat Ruskalle turhauttavia. Kun omistaja pukee vaatteitaan, Ruska ei tiedä, onko lähdössä mukaan vai ei. Ruska rauhoittuu heti, kun saa valjaat päälleen. Kouluttaja ehdottaa, että omistaja pukee ensimmäiseksi Ruskalle valjaat, jos aikoo lähteä Ruskan kanssa ulos. Jos Ruska ei ole lähdössä mukaan, omistaja sanoo yksinoloista tutun "Ruska jää kotiin" -lauseen jo eteiseen mennessään. Tämä lause on Ruskalle tuttu ja Ruska menee tällöin tyytyväisenä nukkumaan. Tällä keinolla Ruskan haukkuminen lähtötilanteissa loppuu. Ruska ei enää turhaudu, koska se tietää, milloin on lähdössä mukaan ja milloin ei. Ovikellon soiminen saa Ruskan innostumaan, mutta myös turhautumaan. Ovikellon ääni tarkoittaa, että Ruskan rakastamat ihmiset ovat tulossa, mutta välissä on este. Ruska haluaisi päästä ihanien ihmisten luo heti. Tämä rat-

kaistaan yhdessä ihmisiä vasten hyppimisen kanssa ja siihen palaamme myöhemmin.

Ruuanlaittokin turhauttaa Ruskaa. Laitetaanko tässä nyt minulle ruokaa vai ei? Saanko jotain vai suuttuuko omistaja? Ruska ei tiedä, mitä tehdä. Niinpä Ruskalle annetaan tähän tilanteeseen omaa tekemistä, joka ei häiritse omistajien ruuanlaittoa. Koirakaverin näkeminen ulkona se vasta turhauttaa onkin, toteaa Ruska. Ruska haluaisi niin kovasti päästä leikkimään naapurin kaverin kanssa, mutta ikkuna estää sen. Tyhmää. Kouluttaja ehdottaa Ruskan omistajille kahta keinoa: Ruskan kutsuminen pois ikkunalta ja vaihtoehtoisen hauskan tekemisen tarjoaminen tai näkösuojien asentaminen ikkunaan. Ruskan omistajat päättävät asentaa näkösuojat, ja ikkunalla haukkuminen loppuu siihen. Ennen kuin suojat on asennettu, he kutsuvat Ruskan pois heti, kun haukkuminen alkaa, ja antavat Ruskalle erikoisherkuilla täytetyn nuuskumaton.

Lunan yksinolo-ongelmiin ja käsittelyvaikeuksiin on merkittävästi vaikuttanut kipu. Yksinolo on huolestuttanut Lunaa ja huolestumisen aiheuttama stressi on pahentanut kipukokemusta. Kouluttaja on kertonut Lunan omistajille, että ahdistunut ja omistajiaan kaipaava koira hakeutuu yksin ollessaan sellaisiin paikkoihin, jotka tuoksuvat vahvasti omistajille. Pureskelu rauhoittaa koiran elimistöä, joten joskus Luna on tuhonnut omistajan tavaroita, koska niiden pureskelu on vähentänyt ahdistusta. Stressi kiihdyttää aineenvaihduntaa, jolloin pissavahinkoja tapahtuu herkemmin. Silloin kun Luna on pissannut omistajiensa sänkyyn, se on ensin hakeutunut paikkaan, jossa tuoksuu omistaja. Stressin vuoksi pidätyskyky on pettänyt.

Käsittelytilanteet ovat itsessään aiheuttaneet kipua ja sen lisäksi pelkoa. Lunalle ei ole koskaan opetettu hoitotoimenpiteitä, niitä on vain alettu pentuna tehdä. Hoitotoimenpiteet ovat olleet jännittäviä ja jännitys on kasvanut peloksi. Rimpuilemalla Luna on yrittänyt päästä pelottavasta tilanteesta pois ja puremisella estää koskemisen. Kivuliaan korvatulehduksen ja nivelrikon vuoksi Luna on lisäksi ehtinyt oppia, että käsittely saa aikaan kipua. Koulutuksen avulla Lunalle aletaan opettaa uudenlaista suhtautumista yksinoloon ja käsittelyyn.

Koulutus alkaa

Remmirähjäävän Maxin omistajalla on kolme tehtävää: listata Maxin lempiherkut, opetella välttämään ohituksia toistaiseksi ja keksiä uusi huomiosana. Maxin omistaja on huomannut, että Max tuijottaa häntä erityisen tiiviisti, jos kädessä on kanaa, juustoa tai eläinkaupan lammasmakkaraa.

Maxin mielenkiinto herkuja kohtaa kertoo Maxin omistajalle, että nämä ovat Maxille erityisherkuja. Näitä herkuja käytetään huomiosanan opettamisessa.

Maxin omistaja on onnistunut muuttamaan heidän lenkkeilyaikaansa sen verran, että he eivät ole Maxin kanssa ulkona juuri silloin, kun kaikki muutkin ovat siellä. Omistaja on myös oppinut, missä kohtaa reittiä voi vaihtaa tienpuolta, tehdä u-käännöksen tai väistää hetkeksi toisen taloyhtiön pihaan, jos vastaan tulee koira. Kouluttaja on myös kertonut heille, mitä tehdä, jos ohitustilannetta ei voi mitenkään välttää.

Maxille aletaan opettaa täysin uutta huomiosanaa, "katso". Tämän omistaja opettaa Maxille kotona niin, että hän sanoo iloisella ja selkeällä äänellä "katso" ja antaa Maxille herkun. Harjoitusvaiheessa Maxin ei tarvitse katsoa omistajaansa. Pian Max oppii, että "katso"-sanon jälkeen omistajalta saa erityisherkun, joten Max alkaa kääntyä omistajaansa kohti kuullessaan "katso"-sanon. Kouluttaja on ehdottanut harjoituksen yhdistämistä ruokailutilanteeseen, jotta sitä tulisi tehtyä kaksi kertaa päivässä. Niinpä molempien ruokailujen jälkeen Maxin omistaja ottaa käteensä 3-5 herkkupalaa, sanoo "katso", antaa yhden herkun ja toistaa tätä kunnes herkut loppuvat. Muutaman päivän jälkeen he alkavat harjoitella samaa ulkona.

Ruskan omistajille kouluttaja antoi useita vaihtoehtoja vähentää ruuan laittamisen aikana tapahtuvaa haukkumista. Tärkeintä oli, että tilanteeseen pyritään vaikuttamaan ennen kuin haukkuminen alkaa. Ruskan omistajat päättivät valita nopean ja yksinkertaisen ratkaisun: nuuskumaton hyödyntämisen. Kun omistaja menee keittiöön ja aikoo laittaa ruokaa, hän hakee myös Ruskalle nappuloita ja piilottaa niitä Ruskan nuuskumattoon. Kun Ruska on syönyt nuuskumaton tyhjäksi, se palaa keittiöön. Ruskan omistaja kehuu Ruskaa hiljaisuudesta ja vie nuuskumattoon lisää nappuloita. Ruska palaa vielä kerran hiljaa pyytämään viimeistä nappula-annosta ja sen aikana ruuanlaittokin on jo ohi. Omistajat ovat opettaneet Ruskalle, että "loppu" tarkoittaa, ettei ruokaa enää tule. Haukkuminen on vaihtunut hiljaiseen tuijottamiseen ja "loppu"-sanon kuullessaan Ruska menee lepäämään tai hakeutuu raputeltavaksi.

Ovikellon soimiseen ja vieraiden vastaanottamiseen kouluttaja ehdotti useita mahdollisia toimintatapoja, jotka kaikki perustuivat positiiviseen vahvistamiseen. Koska Ruska haluaa eniten päästä tervehtimään vieraita, mutta intoa on vieraiden näkökulmasta hieman liikaa, Ruskaa autetaan

suuntaamaan intonsa muualle. Ruskalle levitellään lattialle nameja etsittäväksi, jotta Ruska saa purkaa energiaansa namien etsimiseen sieltä täältä. Nuuskumattoa voisi myös hyödyntää, mutta Ruskan kohdalla aktiivisempi namien perässä juokseminen toimi paremmin. Vieraat saavat sillä aikaa rauhassa tulla sisään ja riisua ulkovaatteensa. Vieraat asetuvat istumaan sohvalle, kun Ruska edelleen nuuskuttaa namien perässä pitkin latioita. Kun namit loppuvat, Ruska voi mennä tervehtimään ihmisiä. Ruska ei koe tarvetta hyppiä, sillä nuuskuttelu on rauhoittanut ja ihmiset ovat valmiiksi Ruskan tasolla.

Lunan omistajat ovat alkaneet opettaa Lunalle yksinoloa uudestaan. Työpäivien ajan Luna on naapurin pariskunnalla hoidossa, jotta yksinoloja ei tule, kun harjoittelu on vielä kesken. Kouluttaja on kertonut, miten tärkeää on, ettei koira koe yksinolojen aiheuttamaa pelkoa kesken harjoittelun. Tämä hidastaisi merkittävästi harjoittelun etenemistä. Lunan omistajat harjoittelevat uutta leporutiinia muutamana päivänä viikossa kouluttajan ohjeiden mukaan. Harjoitusten avulla he ovat koko ajan matkalla kohti todellisia yksinoloja.

Hoitotoimenpiteisiin on tällä hetkellä kaksi toimintatapaa, jotka on selvästi erotettu toisistaan. Koska Lunalla on korvatulehdus, jota on pakko hoitaa, kivuliaan korvan hoitaminen on selvästi erotettu hoitotoimenpiteiden harjoittelusta. Lunan omistajat ovat yhdessä sopineet toimintatavat. Kun on aika suorittaa pakkotoimenpide, Lunalle sanotaan rauhallisesti mutta selkeästi "hoitetaan". Sen jälkeen toinen Lunan omistajista ottaa Lunasta tukevan otteen ja toinen omistajista tuo korvanpuhdistusvälineet ja suorittaa toimenpiteen mahdollisimman nopeasti. Luna saa toimenpiteen jälkeen herkkuluon, mutta Luna ei heti pysty sitä syömään. Hetken päästä Luna noukkii luunsa lattialta, kun stressitasot ovat hieman laskeneet. Nyt Lunalle on selvää, milloin korvat puhdistetaan. Omistajat pysyvät rauhallisina ja toimenpide on nopeasti ohi. Se ei ole kivaa Lunalle, mutta tämä ei olekaan pysyvä toimintatapa.

Tämän ohella omistajat harjoittelevat Lunan kanssa hoitotoimenpiteitä erikseen osallistavasti. He ovat opettaneet Lunan makoilemaan kyljellään. Luna on innoissaan uudesta tempustaan ja siitä saamistaan nameista. Tätä harjoittelua tehdään eri huoneessa kuin kivuliaan korvan pakkohoitamista, jotta nämä kaksi toimintatapaa pysyvät mahdollisimman erillään toisistaan myös Lunan mielessä. Nyt omistajat alkavat pikku hiljaa yhdistää kylkimakuuseen hoitotoimenpiteiden osasia: tassuihin koskemista, turkkiin koskemista, hampaisiin kurk-

kimista. Toistaiseksi he eivät koske tässä tilanteessa Lunan korviin, koska korvat ovat vielä kipeät. Tähän uuteen taitoon ei haluta millään tavalla yhdistää kipua tai pelkoa. Omistajat ovat oppineet taitavasti lukemaan Lunan eleitä. Jos Luna nostaa päätään kylkimakuulla, he eivät koske, antavat namin ja odottavat, laskeeko Luna päänsä takaisin alas. Jos laskee, he taas koskettavat hieman Lunan tassua tai turkkia ja antavat namin. Jos Luna nousee kokonaan ylös, he pitävät tauon ja rapsuttelevat hetken.

Lähestytään tavoitteita

Lenkkeily Maxin kanssa on helpottunut huomattavasti. "Katso"-sanasta on tullut Maxin lempisana ja se kääntää innoissaan päänsä kohti omistajaansa tuon sanan kuullessaan. Max on myös huomannut, että aina kun se näkee toisen koiran, omistaja sanoo "katso" ja siitä seuraa herkku. Max onkin alkanut kääntää itse katsettaan kohti omistajaansa heti, kun huomaa toisen koiran. Ensimmäisen herkun jälkeen Max vilkaisee välillä taas, missä vastaantulija menee, mutta kääntää sitten katseensa takaisin omistajaansa häntä heiluen. Ihan kaikki ohitustilanteet eivät vielä suju tällä tavalla.

Jos kapealla tiellä vastaan tulee sellainen koira, jota Max pelkää erityisen paljon, Max ei vielä pysty kääntämään päätään pois itse. Omistaja on silloin aktiivinen. Hän osaa lukea Maxia hyvin ja tietää, että nämä tilanteet ovat vielä liian jännittäviä. Omistaja sanoo "katso" heti, kun he näkevät tällaisen koiran tulevan vastaan. Yhdessä Max ja omistaja vaihtavat suuntaa tai siirtyvät kauas syrjään syömään nameja ja odottamaan vastaantulijan menemistä ohi. Max ja Maxin omistaja nauttivat taas lenkkeilystä. Suurin osa ohituksista menee hyvin ja vaikeat tilanteet he osaavat taitavasti väistää. Kouluttajan vinkkien avulla he ovat myös oppineet ennakoimaan pimeissä kulmissa. Jos Maxin omistaja ei näe kulman tai puskan taakse, hän pyytää "katso"-sanalla varalta Maxin huomion ja syöttää Maxille nameja kulman tai puskan ohituksen ajan. Jos ketään ei tule, hyvä, Max sai silti nameja. Jos toinen koira ilmestyykin yhtäkkiä kulman takaa, Max on valmiiksi omistajan vieressä nameja syömässä.

Ruskan omistajat ovat innostuneet ruokavirikkeiden käyttämisestä. He ovat alkaneet jakaa Ruskan ruoka-annoksen useaan erilliseen ruokavirikkeeseen. Nykyään Ruska saa kuivaruokansa nuuskumaton lisäksi aktivointileluista ja erilaisista kartonkirasioista, joita Ruska tykkää repiä auki. Ruokailuhetket alkavat sillä, että omistajat menevät keittiöön, alkavat laittaa ruokaa itselleen ja

samalla ottavat Ruskan ruoka-annoksen esille. Ruska tietää, että kun omistajien ruuan valmistus alkaa, sekin saa ruokansa. Ruska katsoo hiljaa, kun omistajat täyttävät Ruskan ruokavirikkeet, joiden työstämisessä Ruskalla menee useita kymmeniä minuutteja. Kun Ruska palaa keittiöön tyhjennettyään kaikki ruokavirikkeensä, omistajat sanovat "loppu". Ruska hakee muutamat rapsutukset ja asettuu ruokalevolle.

Ovikellon äänellä on Ruskalle nyt uusi merkitys. Sen lisäksi, että vieraita on tulossa, lattialle ilmestyy sinne tänne herkullisia nameja etsittäväksi! Ruska nuuskuttelee nameja innoissaan samalla, kun omistajat ottavat vieraat sisään. Kun vieraat ovat päässeet sohvalle, Ruska menee heitä häntä vispaten tervehtimään. Omistajan siskonlapsetkin ovat saaneet heittää Ruskalle nameja lattialle. Lasten mielestä se on hauska leikki, eivätkä he enää pelkää Ruskaa, koska Ruska ei enää hypi heitä vasten. Lunan yksinolot edistyvät hienosti. Luna jää nukkumaan petiinsä, kun omistajat poistuvat talosta. Omistajat voivat tällä hetkellä olla tunnin pois ja Luna nukkuu koko yksinolon. Pidemmässä yksinoloissa apuna käytetään naapurin pariskuntaa, joka mielellään hoitaa Lunaa. Kouluttaja on edelleen omistajien apuna yksinoharjoitusten edistämisessä. Omistajat ovat oppineet lukemaan Lunan elekieltä ja tietävät jo lepäämisen keskeyttämisestä, että harjoitus on parempi keskeyttää.

Kouluttaja on selittänyt heille, ettei tie yksinolo-ongelmien ratkaisuun ole suora ja yksinkertainen. Jokin harjoitus saattaa välillä mennä huonommin kuin edellinen, mutta se ei tarkoita, että oltaisiin epäonnistuttu. Vaikka välillä tulisi kuoppia matkalla, koko ajan edetään kuitenkin kohti koko työpäivän kestäväää, rauhallista yksinoloa. Lunan korvatulehdus on hoidettu, korva on terve eikä pakollisia hoitotoimenpiteitä tällä hetkellä ole. Kylkimakuun ja hoitotoimenpiteiden yhdistäminen on edennyt siihen, että omistajat voivat joka päivä leikata Lunalta kaksi kynttä. Luna makoilee rauhallisesti kyljellään ja saa joka kynnen jälkeen nameja. Lunan kynnet pysyvät hyvässä kunnossa, kun omistajat pystyvät leikkaamaan niitä joka päivä vähän. Lunaa ei tarvitse pitää kiinni eikä Luna yritä purra.

Jos Lunaa alkaa jännittää, se nostaa päänsä, jolloin omistaja tietää lopettaa hetkeksi. Tarvittaessa he pitävät tauon ja leikkivät välillä. Lunan omistajat etenevät koiraa kuunnellen ja voivat pian leikata kaikki Lunan kynnet Lunan makoillessa rentona kyljellään. Nameja he eivät aio jättää koskaan pois. He ovat sitä mieltä, että Luna on naminsa ansainnut. Niin pitkän matkan se on tehnyt päästäkseen tähän.

Metsästys toimikunnan esittely

1. Kuka olet ja mistä tulet?
2. Kerro lyhyt oma historia cockereiden kanssa?
3. Mitä toivot käyttölinjaisilta cockereilta ja harrastajilta nyt ja tulevaisuudessa?

1. Jenni Juselius Pukkilasta.
2. Perheeseen tuli käyttösprinkku vuonna 2012, jonka piti olla mun koekoira ja isännän metsäkäveri. Siinä kävikin sitten niin että yhdestä koirasta ei ollut kahdelle, ja isäntä totesi "ota vaikka joku kiva pieni cockeri". Siitä sitten tuumasta toimeen ja pentueita etsimään. 2014 vuonna oma pikkumusta oli sitten totta.
3. Cocker-ihmisillä on samanlaista positiivista hyörintää kuin koirillaankin. Sitä yhteisöllisyyttä on syytä vaalia. Huumorikin kukkii aina, kun cockeri-säännöt on kyseessä. Koirien toivon pysyvän toimintakykyisinä metsästyskoira millaisia ne ovat olleet jostain 1800-luvulta asti. Terveysttä ja pitkää ikää, sillä varsin terve rotu kuitenkin kyseessä. Hienoja hetkiä metsällä nyt ja tulevaisuudessakin.



1. Hertta Pirkkalainen, Joroinen
2. Hain ensimmäisen käyttöcockerini Ruotsista 2007. Halusin pienen, mutta monipuolisen metsästyskoiran, joka kulkee helposti menossa mukana. Sain mitä hain ja vielä paljon enemmän! Nyt takana 16 harrastusvuotta ja kotona kolme cockeria kolmessa polvessa.
3. Cockereri on monipuolinen metsästyskoira pienriistan pyyntiin. Se kuitenkin kiepsahtaa omistajan kainaloon heti tilaisuuden tullen. Toivon, että cockeri säilyy iloisena ja energisenä metsästyskoirana, jonka kanssa voi harrastaa monipuolisesti ja joka solahdaa helposti arkeen. Harrastajilta toivon samaa pilkettä silmäkulmiin, mitä cockereillakin on!



1. Petra Saari Tampereen maaseudulta Teiskosta
2. Halusin aktiivisen ja isomoottorisen koiran harrastuksiin kun minulla oli ollut hitaampia "diesel-malleja". Päätin että jos hankin käyttölinjaisen metsästyskoiran, luonnollisesti paneudumme myös rodunomaisiin kokeisiin. Cockerini Lavi tuli minulle vuonna 2015. Aloin metsästä Lavin myötä itse ja lopulta touhu vei niin mennessään että oikeastaan ne muut harrastukset ovat vähän jääneet.
3. Toivon cockereilta hyvien metsästysominaisuuksien säilymistä, tasapainoista luonnetta ja yhteistyökykyä. Cockereri-ihmisistä voisin oikeastaan toivoa hyvin pitkälti samaa

1. Tiina Karlström Kempele (Oulun naapurikunta)
2. Kerro lyhyt oma historia cockereiden kanssa? Ensimmäisen cockerspanielin sain v1977. Olin silloin 13-vuotias. Ensimmäisen käyttölinjaisen cockerin toin Ruotsista v 2004. Olin silloin 40-vuotias. Cockereiden kanssa olen puuhastellut monipuolisesti lähes koko ikäni. Olen harrastanut eri lajeja, kisannut niissä sekä ollut mukana kokeiden järjestelytehtävissä ja toimikunnissa. Minulla on SPA- ja SPME-kokeiden ylituomarioikeudet, joten myös siitä näkökulmasta olen cockereita usean koirasukupolven ajan saanut seurata.
3. Mitä toivot käyttölinjaisilta cockereilta ja harrastajilta nyt ja tulevaisuudessa?

Toivon että näitä hienoja koira käytetään ja jalostetaan samoilla kriteereillä kuin ne on sukupolvien ajan luotu - suosimalla jalostuksessa hyviä metsästyskoiria. Hyvä käyttölinjainen cockeri työskentelee tehokkaasti ja yhteistyössä ihmisen kanssa. Työtehtävien ulkopuolella se on rauhallinen ja hiljainen sekä suhtautuu sosiaaliseen ympäristöönsä ystävällisesti.

Tuo vuosikymmenten jalostustyö näitä ominaisuuksia vaalien on tehnyt käyttiscockerista halutun koiran myös agilityyn ja tokoon sekä moniin muihin nykyaikaisiin koiranvirkoihin (huume-, räjähdettä avustajakoirat). Niihin ne toki soveltuvat hyvin, mutta jalostustyössä myös nykysukupolvesta eteenpäin tulee metsästysominaisuuksia edelleen vaalia. Se tarkoittaa sitä, että vähintään jalostukseen käytettävien koirien ominaisuudet dokumentoidaan metsästyskokeessa. Jo matalin palkintosija AVO 3 kertoo että koira on käyttökelpoinen metsästyskoira, joka pystyy suoriutumaan riittäväällä tasolla alkuperäisestä käyttötarkoituksestaan. Dokumentoitu tieto on tärkeää myös niistä koirista joita ei käytetä jalostukseen - ne ovat kuitenkin vanhempiensa jälkeläisiä ja sukunsa edustajia. Toivon cockeriväen osallistuvan aktiivisesti kokeisiin ja tapahtumiin livenä. Aidosti lajin parissa touhuaviin ihmisiin ja heidän koiriinsa tutustuen. Somessa saa asioihin vain pintasilauksen.



1. Eeva-Marja Jokinen Vahangalta, Keski-Suomesta
2. Lähdin aikanaan perhetilanteen innoittamana hakemaan saksanseisojan kaveriksi pienempää ja lähihakuisempaa lintukoira ja onnellisten sattumien kautta saimme perheeseen ensimmäisen käyttiksen Briteistä, pian 12-vuotiaan Helmin. Helmi olikin sitten nimensä mukainen, varsinainen helmi koiraksi, ja nyt meillä viilettää cockereita kolmessa polvessa.
3. Cocker on parhaimmillaan mainio metsästyskoira ja se täyttää monipuolisesti isommankin koiran saappaat. Toivon, että rotu säilyi iloisena ja tehokkaana metsästyskoirana, joka hurmaa kekseliäisyydellään ja yhteistyökyvyllään. Harrastajilta toivoisin tulevaisuudessaakin rohkeaa osallistumista tapahtumiin ja kokeisiin sekä niiden järjestämiseen.



1. Teemu Rytönen Stadista, sittemmin Suome Turust.
2. 2009 ensimmäinen spanieli, 2016 cockerspanieli Hossing Primus eli Ruu. 2018 Ruusta tuli Cockerimestari ja Derbyvoittaja, vuoden metsästyscockeri sekä vuoden tulokas. 2020 Ruu saavutti käyttövalion arvon.
3. Toivon, että cockerspanielin metsästysominaisuuksia vaalitaan nyt ja tulevaisuudessa, jotta rotu pysyy hienona metsästyskoirana eikä terveyttä unohdeta. Harrastajille: Lisää treeniä. Osallistukaa kokeisiin ja käykää metsällä.



1. Jutta Kaartinen, Helsingistä
2. Perheessämme on aina ollut cockereita. Ensimmäisen oman cockerin sain 1981 ja 1984 alkaen olemme serkkuni Nina Mahlasen kanssa kasvattaneet cockereita. Jo näyttelylinjaiset cockerimme pääsivät nauttimaan linnustuksesta. Ensimmäinen käyttispentueemme syntyi jo 2009. Kotona minulla on kolme cockeria.
3. Toivon, että käyttölinjaisilla cockereita jalostuksessa painotetaan hyvien metsästyskoirien ominaisuuksia. Näin saamme säilymään hyvän työkoiran moneen eri harrastukseen ja joka on samalla erinomainen kotikoira. Toivon harrastajien käyttävän koiransa SPME kokeissa, jotta koulutettavuudesta, metsästysominaisuuksista ja luonteesta saamme dokumentoitua tietoa. Rohkeasti mukaan koulutuksiin ja yhteistreeneihin, joita nykyisin jo löytyy ympäri maata.



1. Anne Knuutinen, Jyväskylästä
2. Ensimmäinen cockerini, käyttölinjainen Tellu saapui 2009. Tällä hetkellä kotona jaloissa pyörii kaksi käyttölinjaista. Tellun myötä syntyi kiinnostus metsästyksen ja koetoimintaan. SPME-kokeisiin olen osallistunut kahden oman ja muutaman kasvattini kanssa. Käyttölinjaisia pentueita on ollut kolme. Vuodesta 2014 olen toiminut SPME-kokeissa vastaavana koetoimitsijana ja 2021 saakka myös tuomarin roolissa.
3. Toivoisin, että lajin alkuperäistä käyttötarkoitusta kunnioitetaan ja koirat pääsevät tekemään sitä, mihin ne on tarkoitettu. Jalostuksen kannalta olisi mukava nähdä SPME-kokeissa jatkossakin uusia harrastajia. Kasvattajilta toivoisin tiiviimpää yhteistyötä rotuamme koskeissa asioissa. Cockerspanieli on mainio harrastuskaveri!

LÄMPÖHALVAUS ON KESÄN RIEMUJEN VAARA

Teksti: Mari Salminen
Kuvat: Pixabay
Julkaistu Lurpassa 2/2021

Kesäpäivät kuumenevat ja koiran kanssa on mukava oleskella ulkona. On kuitenkin hyvä muistaa, että koira on ihmistä herkempi lämpöhalvaukselle. Lämpöhalvaus on silti helppo ehkäistä ennalta. Paina mieleesi muutama perusasia ja tiedät miten toimia lämpöhalvauksen uhatessa.

Koira poistaa kuumuutta kehostaan ainoastaan läähättämällä. Ylimääräinen lämpö ei poistu koiran iholta hikenä, kuten ihmisillä. Tämä tekee koirasta alttiin lämpöhalvaukselle helteellä. Kun koiran ruumiin lämpötila nousee yli 41 asteen koira kärsii lämpöhalvauksesta, mutta liiallinen kuumuus aiheuttaa tukalan olon jo aikaisemmin.

Herkimpiä lämpöhalvaukselle ovat koirat, joilla on paksu turkki tai sydän- tai keuhkosairaus. Myös rakenteellisesti ahtaat hengitystiet altistavat lämpöhalvaukselle. Koiran elimistön kuumentumisen oireita ovat voimakas läähätys, haluttomuus liikkua ja yleinen vetämättömyys. Joskus koiran käyttäytymisessä voi esiintyä myös levotonta liikehdintää, vaikka yleisolemus on vetelä. Nämä oireet voivat johtaa nopeastikin lämpöhalvaukseen, mikäli koiran elimistöä ei saada viilennettyä. Lämpöhalvauksen oireita koiralla ovat edellä mainittujen lisäksi kuolaaminen, sydämen nopea lyöminen, oksentelu ja ripulointi.

Myös punaiset limakalvot läähättävällä koiralla ovat merkki kuumuudesta, sillä koiran pintaverenkierto vilkastuu kun elimistö yrittää poistaa ylimääräistä kuumuutta. Aina lämpöhalvausta epäillessä kannattaa mitata koiran ruumiinlämpö kuumemittarilla peräaukosta, jotta toipumista on helpompi seurata. Sopiva kuumemittari tähän ei ole lasinen mittari, vaan mielellään muovinen kuumemittari, jossa on taipuisa pää.

Lämpöhalvaus on vakava tila, joka pitkittyneenä voi johtaa monielinvaurioon. Vaikka tilanne olisi jo niin vakava, että koira pitää viedä eläinlääkäriin, on viilentäminen aloitettava heti ja jatkettava koko

matkan eläinlääkäriin asti, kunnes ammattilaiset ottavat koiran hoiviinsa. Lämpöhalvaus on helposti ehkäistävissä, kun muistaa pitää huolen perusasioista.

Tärkeimpiä asioita ovat:

Pidä aina juomavettä saatavilla myös ulkona. Jos olet liikkeellä koiran kanssa, pidä vettä mukana. Hyvä nestetasapaino auttaa koiraa pysymään virkeänä. Jos koira on huono juomaan, voit ruokkia koiraa märkäruoalla, turvottamalla ruokanappulat vedessä tai lisäämällä vettä ruuan sekaan. Voit myös tarjota pakastettua vesimelonia.

Suuret urheilusuoritukset ja lenkit kannattaa ajoittaa kuumana päivänä ihan aamuun tai iltaan, kun aurinko ei paista kuumimmillaan. Oikein kuumana päivänä koira on parempi jättää sisälle ja käyttää sitä vain tarpeillaan.

Myös ulkona, tarhassa ja omalla pihalla koiralla tulisi olla varjoisa paikka jonne se voi hakeutua.

Vältä autoilua koiran kanssa kuumalla ja lämpimällä ilmalla.

Hyvin ilmastoidussa, viilennetyssä autossa matka voinee sujua hyvin. Muista kuitenkin, että pysäköidessä joidenkin auton ilmastointi menee pois päältä ja auton ilma lämpenee nopeasti tukahduttavan kuumaksi.

Älä jätä koiraa minuutiksikaan autoon kun aurinko paistaa tai lämpötila on korkea.

Jo muutaman minuutin kauppareissu voi olla kohtalokas koirallesi, lämpötila nousee uskomattoman nopeasti auton ollessa parkissa.

Lähteet:
Trimmaajan ammattitutkinto, Livia.
www.rahula.fi/i/koiran-lampohalvaus/89

Lämpöhalvauksen esioireet, jolloin koiraa voi viilentää ja tarkkailla kotona:

- Voimakas läähätys
- Vaisu yleisilme koiran normaaliin käyttäytymiseen nähden
- Ruumiinlämpö alle 41 astetta

Vakavan lämpöhalvauksen oireet, jolloin koira on vietävä eläinlääkäriin:

- Runsas kuolaaminen
- Nopeat sydämenlyönnit ja raskas hengitys
- Oksentaminen
- Ripulointi
- Limakalvojen punoitus
- Ruumiinlämpö yli 41 astetta
- Läähätys
- Horjuminen ja levottomuus
- Kirkkaanpunaiset limakalvot
- Tajunnan tason heikkeneminen

Altistavia tekijöitä

- liikalihavuus
- sydämen vajaatoiminta
- ikä
- paksu turkki
- keuhkosairaus
- lyhytkuonoisuus

SYITÄ

- kuuma, kostea, seisova ilma,
- kesä, kuuma auto, kiihtyminen (urheilusuoritus)

VÄLTÄ LÄMPÖHALVAUS

- riittävästi vettä tarjolla
- mahdollisuus olla varjossa
- kevyt rasitus
- lenkit ja treenit joko aikaisin aamulla tai illalla

- **ÄLÄ KOSKAAN JÄTÄ KOIRAA KUUMAAN AUTOON (ikkunan avaaminen ei auta !!!)**

ENSIAPU LÄMPÖHALVAUKSEEN

- SIIRRÄ KOIRA VIILEÄN PAIKKAAN
- VIILENNÄ KOIRA
- SUIHKUTA VIILELLÄ VEDELLÄ, EI JÄÄKYLÄLLÄ
- UIMAVEDESSÄ KAHLAAMINEN
- MÄRÄT PYYHKET

- JÄÄPALAPUSSI, EI SUORAAN IHOLE
- LÄMMÖN MITTAUS NOIN 10 MIN VÄLEIN
- LOPETA VIILENTÄMINEN, KUN RUUMIINLÄMPÖ ON 39,5 ASTETTA; VIILENTYMINEN JATKUU ITSESTÄÄN VIELÄ
- SOITA ELÄINLÄÄKÄRIIN

KOIRAN VIILENTÄMINEN KOTONA

Tehokkain tapa viilentää koiraa lämpöhalvauksen uhatessa on kastella koira. Aloita mahanaluksesta, sillä siellä nahka on ohuempaa ja SIELLÄ on vähemmän karvoja. Jatka kastelua koko koiran alueelle. **VESI EI SAA OLLA KYLMÄÄ, ETTEI KOIRAN ELIMISTÖ MENE SHOKKIIN. VIILEÄ VESI ON PARAS.** Liian kylmä vesi saa pintaverisuonet supistumaan vaikka niiden pitäisi toimia tehokkaasti ylimääräisen lämmön poistamiseksi. Jos kastelun jälkeen koira alkaa virota ja ruumiinlämpö laskee alle 41 asteen, voi tilannetta jäädä kotiin seuraamaan. Tarkkaile kuitenkin ettei tule muita oireita, ja jos tulee niin vie koira eläinlääkäriin.



